

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Міжнародне енергетичне право»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2022

Силабус навчальної дисципліни «Міжнародне енергетичне право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 20 с.

Розробник:

Трагнюк Олеся Янівна,
кандидат юридичних наук, професор, доцент

Затверджено на засіданні кафедри права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2022 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри права Європейського Союзу (протокол №12 від 22 червня 2023 року)

Завідувач кафедри – Яковюк Іван Васильович, доктор юридичних наук, професор, професор

Завідувач кафедри - Комарова Тетяна В'ячеславівна, доктор юридичних наук, професор, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародне енергетичне право
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Трагнюк Олеся Янівна, к.ю.н., професор, доцент кафедри права Європейського Союзу
Контактний телефон	050 325 3151
E-mail	o.ya.tragnyuk@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	https://us04web.zoom.us/j/89187507192?pwd=dysvbUJLU1dSNVduQ0JjUmI5alBNUT09 Ідентифікатор конференції: 891 8750 7192 Код доступу: 2Nh12H

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність міжнародного енергетичного права як особливої галузі сучасного міжнародного права, призначення якої полягає в забезпеченні міжнародно-правового регулювання обігу та використання вуглеводневих та відновлюваних джерел енергії, електричної та атомної енергії, регламентації міждержавних відносин у сфері забезпечення енергетичної безпеки, стабільності енергетичних постачань та енергоефективності. Розглядаються базові категорії галузі, звертається увага на специфіку джерел, принципів та суб'єктів міжнародного енергетичного права. Окреслюються основні етапи становлення правового регулювання співробітництва держав у енергетичній сфері та перспективи його розвитку в умовах активних процесів глобалізації та регіоналізації. Особлива увага приділена основним напрямкам співпраці держав з питань енергетики та особливостям розгляду спорів у цій царині.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - формування системи наукових знань у сфері правового регулювання міжнародних енергетичних відносин як на універсальному, так і регіональному рівнях, вироблення основних умінь і

навичок застосування норм міжнародного енергетичного права, активізація аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти, проведення науково-дослідницької роботи у сфері правового регулювання міжнародних енергетичних відносин та міжнародної енергетичної безпеки.

Завдання:

- опанування студентами вироблених наукою міжнародного енергетичного права теоретичних знань у сфері міжнародних енергетичних відносин;
- освоєння нормативного матеріалу, що є результатом співробітництва держав та інших суб'єктів міжнародного енергетичного права;
- визначення актуальних проблем розвитку правового регулювання відносин суб'єктів міжнародного енергетичного права та напрямів сучасних наукових досліджень у цій сфері;
- ознайомлення з судовою та арбітражною практикою міжнародних органів, що розглядають спори у сфері міжнародного регулювання питань енергетики;
- розвиток навичок і умінь застосування норм міжнародного енергетичного права у практичній діяльності з урахуванням проблем розвитку міжнародних відносин у сфері енергетики та в умовах необхідності досягнення енергетичної безпеки.

***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: Європейське приватне міжнародне право, правове регулювання внутрішнього ринку ЄС, конкуренційне (антимонопольне) право.

Кореквізити: право СОТ, податкове право, міжнародне податкове право.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Демонструвати знання ключових понять, принципів, теорій та доктрин міжнародного енергетичного права, визначати місця міжнародного енергетичного права в системі сучасного міжнародного публічного права.

РН 2. Виявляти знання основних етапів еволюції міжнародного енергетичного права, його основних інститутів, характеризувати сучасний стан та напрями подальшого розвитку міжнародно-правового енергетичного співробітництва в контексті глобалізації.

РН 3. Демонструвати знання специфіки предмету, спеціальних принципів, джерел міжнародного енергетичного права, його системно-структурної будови.

РН 4. Здійснювати критичний аналіз судової та арбітражної практики в справах, які стосуються вирішення міжнародних енергетичних спорів стосовно тлумачення та особливостей застосування міжнародно-правових норм у відповідній сфері.

РН 5. Визначати межі правосуб'єктності різних учасників міжнародних енергетичних відносин; дискутувати щодо обсягів компетенції юридичних осіб та їхніх об'єднань, неурядових організацій у міжнародних енергетичних правовідносинах.

РН 6. Виявляти проблеми правового регулювання в межах окремих інститутів міжнародного енергетичного права, пропонувати способи їхнього подолання відповідно до принципів міжнародного енергетичного права, основоположних принципів міжнародного права, загальних принципів права, практики міжнародних організацій та сучасного доктринального доробку з відповідної проблематики.

РН 7. Розкривати особливості міжнародно-правової регламентації співробітництва держав у сфері використання та обігу вуглеводневих джерел енергії, у сфері електро- та атомної енергетики, відновлювальної енергетики та енергоефективності.

РН 8. Характеризувати етапи розвитку, принципи та основні напрями та інституційні механізми міжнародно-правової співпраці у сфері забезпечення енергетичної безпеки.

РН 9. Виявляти знання основних механізмів, правил та процедур розв'язання спорів у міжнародному енергетичному праві.

РН 10. Надавати на професійному рівні консультації щодо сутності й способів міжнародно-правового захисту прав та інтересів суб'єктів міжнародного енергетичного права.

РН 11. Характеризувати стратегічні напрями зовнішньополітичної діяльності України в енергетичній сфері, результативність співпраці за відповідними спрямуваннями.

РН 12. Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного енергетичного права, формулювати пропозиції стосовно наближення національно-правових актів до відповідного правового доробку.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Поняття та система міжнародного енергетичного права.	Поняття та система міжнародного енергетичного права.	10
2	Суб'єкти міжнародного енергетичного права.	Суб'єкти міжнародного енергетичного права.	10
3	Джерела міжнародного енергетичного права.	Джерела міжнародного енергетичного права.	10
4	Міжнародно-правове регулювання використання вуглеводневих джерел енергії.	Міжнародно-правове регулювання використання вуглеводневих джерел енергії.	10
5	Міжнародно-правове регулювання електроенергетики. Міжнародне право атомної енергетики.	Міжнародно-правове регулювання електроенергетики. Міжнародне право атомної енергетики.	12
6	Міжнародно-правові	Міжнародно-правові	10

	аспекти використання відновлюваних джерел енергії та забезпечення енергоефективності.	аспекти використання відновлюваних джерел енергії та забезпечення енергоефективності.	
7	Міжнародно-правове співробітництво в сфері забезпечення енергетичної безпеки.	Міжнародно-правове співробітництво в сфері забезпечення енергетичної безпеки.	10
8	Вирішення спорів у міжнародному енергетичному праві	Вирішення спорів у міжнародному енергетичному праві	10

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Поняття та система міжнародного енергетичного права.	Поняття та система міжнародного енергетичного права.	110
2	Міжнародно-правові аспекти використання відновлюваних джерел енергії та забезпечення енергоефективності.	Міжнародно-правові аспекти використання відновлюваних джерел енергії та забезпечення енергоефективності.	
3	Вирішення спорів у міжнародному енергетичному праві	-	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- письмове виконання домашніх завдань;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- розробка кейсів;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;

- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- написання рефератів, доповідей та їх презентація;
- підготовка та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;
- участь у студентських науково-практичних конференціях;
- складання бібліографії за відповідною темою;
- узагальнення судової практики;
- коментування джерел міжнародного права, а також національного права України та зарубіжних країн;
- інші форми роботи.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Міжнародне енергетичне право» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням. ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 22.03.1989 р. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_022.
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 23.05.1969 р. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
3. Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду. МАГАТЕ, Конвенція, Міжнародний документ від 21.05.1963р. Офіц.

- сайт Верх. Ради України. URL.:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_006.
4. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй. ООН, Декларація, Міжнародний документ від 24.10.1970 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.:
http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
 5. Директива Європейського Парламенту та Ради 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії та про скасування Директиви 2003/54/ЄС URL.:
<http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245023096>
 6. Договір до енергетичної хартії. ООН, Договір, Міжнародний документ від 17.12.1994 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_056.
 7. Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань. ООН, Договір, Протокол, Міжнародний документ від 24.09.1996 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_372.
 8. Європейська енергетична хартія. ОБСЄ, Хартія, Міжнародний документ від 17.12.1991 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_061.
 9. Закон України від 22.09.2016 № 1540-VIII «Про Національну комісію що дійсноє державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг». URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19>
 10. Закон України від 13.04.2017 № 2019-VIII «Про ринок електрично енергії» URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19>
 11. Закон України від 09.04.2015 № 329-VIII «Про ринок природного газу» URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19>
 12. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату. ООН; Протокол, Міжнародний документ від

- 11.12.1997 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_801.
13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права. ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 10.12.1982 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057.
14. Конвенція про відповідальність перед третьою стороною в галузі ядерної енергії. ОЕСР, Конвенція, Міжнародний документ від 29.07.1960 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_006.
15. Конвенція про допомогу в разі ядерної аварії або радіаційної аварійної ситуації. МАГАТЕ, Конвенція, Міжнародний документ від 26.09.1986 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_027.
16. Конвенція про оперативне сповіщення про ядерну аварію. МАГАТЕ, Конвенція, Міжнародний документ від 26.09.1986 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_026.
17. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу та ядерних установок. МАГАТЕ; Конвенція, Міжнародний документ від 26.10.1979 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_024.
18. Конвенція про цивільну відповідальність у галузі морських перевезень ядерних матеріалів 1971 року. ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 17.12.1971р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_125.
19. Конвенція про ядерну безпеку. ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 17.06.1994 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_023.
20. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06

- 21.Международная энергетическая хартия. Офіц. сайт Енергетичної Хартії.
URL.:
http://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/Legal/IEC_RU.pdf.
- 22.Міжнародна конвенція по забезпеченню готовності у випадку забруднення нафтою, боротьби з ним та співробітництва. ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 30.11.1990 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_366.
- 23.Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню з суден. Міжнародна морська організація; Конвенція, Протокол, Міжнародний документ від 02.11.1973 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896_009.
- 24.Міжнародна Конвенція про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою. ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 29.11.1969 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_806.
- 25.Міжнародна конвенція щодо втручання у відкритому морі у випадках аварій, які призводять до забруднення нафтою. Міжнародна морська організація; Конвенція, Міжнародний документ від 29.11.1969 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL. : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_049.
- 26.Об'єднана конвенція про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами. ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 05.09.1997 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_335.
- 27.Протокол про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки стаціонарних платформ, розташованих на континентальному шельфі. ООН: Протокол, Міжнародний документ від 10.03.1988 р. Офіц.

- сайт Верх. Ради України. URL.:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_093.
- 28.Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату:
ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 09.05.1992 р. Офіц. сайт
Верх. Ради України. URL.:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_044?test=YOBMfttwf6EI2KfMZiUID4S7HI4qks80msh8Ie6.
- 29.Регламент (ЄС) No 714/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13
липня 2009 року про умови доступу до мережі для транскордонного
обміну електроенергією та скасування Регламенту (ЄС) No 1228/2003/
URL.: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245023094>
- 30.Регламент (ЄС) No 715/2009 Європейського Парламенту Та Ради від 13
липня 2009 року про умови доступу до мереж транспортування
природного газу та яким скасовується Регламент (ЄС) No 1775/2005
URL.: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245023095>
- 31.Рио-де-Жанейрская декларация по окружающей среде и развитию:
Принята Конференцией ООН по окружающей среде и развитию, Рио-де-
Жанейро, 3-14 июня 1992 года. ООН. URL.:
http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/riodecl.shtml.
- 32.Статут Міжнародного агентства по атомній енергії. Статут,
Міжнародний документ від 26.10.1956 Офіц. сайт Верх. Ради України.
URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_164.p.
- 33.Статут Організації Об'єднаних Націй. ООН, Статут, Міжнародний
документ від 26.06.1945 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/%20995_010.
- 34.Угода про імплементацію частини XI Конвенції Організації Об'єднаних
Націй з Морського права від 10.12.1982 рок. ООН, Угода, Міжнародний
документ від 31.07.1994 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_183.7.

35. Угода про між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. Офіційний вісник України від 26.09.2014 — 2014 р., № 75, том 1, стор. 83, стаття 2125

Література

Основна література

1. Білоцький, С. Д. Міжнародно-правові засади та інституційні механізми регулювання відносин у сфері екологічно орієнтованої енергетики. Одеса: Фенікс, 2015. 546 с.
2. Господарсько-правове регулювання використання альтернативних джерел енергії: навч.-метод. посіб. / уклад. Т. М. Анакіна. Харків: Право, 2015. 140 с.
3. Міжнародне енергетичне право і стійкий розвиток: навч.-метод. посіб. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; [уклад. О. Я. Трагнюк]. Харків : Право, 2015. 158 с.
4. Правове регулювання сфери енергетики, включаючи ядерну, в Європейському Союзі та в Україні (2006). Київ: ТОВ «Ніка-Прінт». 640 с.
5. Шульга Є.В. Міжнародне право енергетичної безпеки: навчальний посібник для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2019. 232 с.
6. Bartuska V., Lang P., Nosko A. The Geopolitics of Energy Security in Europe. Carnegie Europe. Published November 28, 2019. URL: <https://carnegieeurope.eu/2019/11/28/geopolitics-of-energy-security-in-europe-pub-80423>
7. Naseem M., Naseem S. International Energy Law. Walters Kluwer, 2017. 270 p.

8. Talus K. Research Handbook on International Energy Law. Edward Elgar, 2014. XVI, 679 p.

Додаткова література

1. Волков С. Адаптація до вимог Acquis ЄС у сфері енергетики: чого вдалося досягти. *Журнал головного енергетика*. 2019. № 6 (18). С. 7-17.
2. Кориневич А. А. Международное энергетическое право в системе современного международного права. *Альманах міжнародного права*. 2010. Вип. 2. С. 230-249.
3. Кориневич А. О. Становлення та розвиток міжнародно-правового регулювання використання енергетичних ресурсів. *Актуальні проблеми політики*. 2013. Вип. 50. С. 69-79.
4. Кориневич А.О. Роль міжнародних міжурядових організацій у регулюванні міжнародних відносин в енергетичній сфері. *Український часопис міжнародного права*. 2012. № 1-2. С. 77-82.
5. Кориневич А.О. Роль міжнародних неурядових організацій у міжнародному енергетичному праві. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр.* Київ: ІМВ, 2010. Вип. 88. Ч. II. С. 95-96.
6. Кориневич А. О. Міжнародно-правове регулювання безпеки поставок енергетичних ресурсів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 63. С. 576-581.
7. Павлюк С., Хорольський Р. Співробітництво між Україною та Європейським Союзом у сфері енергоефективності. Проект «Рада за Європу». Лабораторія законодавчих ініціатив. Київ, 2015 р. 32 с. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/2.pdf>.

8. Тимченко М. П. Фіалко Н. М. Енергетична безпека України та її сучасні глобальні загрози. *Промислова електроенергетика та електротехніка*. 2019. № 2. С. 29-37.
9. Чумаченко І.Є. Міжнародно-правове регулювання альтернативної енергетики. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 143-146.
10. Шинкарук Н., Шульга Є. Нормативно-правові засади забезпечення енергетичної безпеки Європейського Союзу. *Нове українське право*. Випуск 3, 2022. С.123-127
11. Arlota Carolina, Hirdan Katarina de Medeiros Costa. International Energy Law: still a brave new world? Editor(s): Hirdan Katarina de Medeiros Costa, Carolina Arlota, Carbon Capture and Storage in International Energy Policy and Law, Elsevier, 2021. P. 3-17.
12. Bradbrook Adrian J. Energy Law as an Academic Discipline. *Journal of Energy & Natural Resources Law*. 2015. № 14 (2). 193-217 p.
13. Citelli M. Renewable Energy in the International Arena: Legal Aspects and Cooperation. *Groningen Journal of International Law*. 2014. Vol. 2. No. 1. P. 1-33.
14. Crossley P. Renewable Energy Law: An International Assessment. Cambridge: Cambridge University Press, 2019. 270 p.
15. Dupuy A.C., Nussbaum D., Butrimas V., Granitsas A. Енергетична безпека в добу гібридних воєн. NANO review. 13.01.2021. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/01/13/energetichna-bezpeka-v-dobu-gbridnih-von/index.html>
16. Roeben V., Mete G. What do we Mean when we Talk about International Energy Law? In P.D. Cameron, X. Mu, V. Roeben (Eds.). *The Global Energy Transition: Law, Policy and Economics for Energy in the 21st Century (Global Energy Law and Policy)*. Oxford: Hart Publishing, 2020. P. 73–100. URL.: <http://dx.doi.org/10.5040/9781509932511.ch-004>

17. Talus K., Heffron R.J. What is "International Energy Law" or "Energy Law". *OGEL* 3, 2018. URL: www.ogel.org/article.asp?key=3762
18. Viñuales, J. The International Law of Energy. In *The International Law of Energy* (Cambridge Studies in International and Comparative Law, p. I). Cambridge: Cambridge University Press. 2022. 340 p.
19. Zedalis Rex J. *International Energy Law. Rules Governing Future Exploration, Exploitation and Use of Renewable Resources*. New York: Routledge, 2016. 376 p.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
5. Офіційний веб-портал Організації Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/>
6. Офіційний веб-портал Міжнародного агентства з атомної енергії - <https://www.iaea.org>
7. Офіційний веб-портал Організації з безпеки і співробітництва в Європі - <http://www.osce.org/>
8. Офіційний веб-портал Європейського Союзу - <http://europa.eu/>
9. Офіційний веб-портал Організації економічного співробітництва та розвитку - <http://www.oecd.org>
10. Офіційний веб-портал Світової організації торгівлі - <https://www.wto.org>
11. Офіційний веб-портал Енергетичної Хартії - <http://www.energycharter.org>

- 12.Офіційний веб-портал Міжнародної морської організації -
<http://www.imo.org/en/Pages/Default.aspx>
- 13.Офіційний веб-портал Міжнародного агентства з відновлюваних джерел енергії -
<http://www.irena.org/home/index.aspx?PriMenuID=12&mnu=Pri>
- 14.Офіційний веб-портал Міжнародного енергетичного агентства -
<https://www.iea.org>
- 15.Український часопис міжнародного права -
<http://jusintergentes.com.ua/index.php?lang=uk>
- 16.Альманах міжнародного права - <http://www.intlawalmanac.net>
- 17.European Journal of International Law -
<http://www.ejil.org/archives.php>
- 18.Clean Energy for all Europeans package -
https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans-package_en
- 19.Energy Union - https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/energy-union_en
- 20.Енергетична безпека
<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya/energetychna-bezbeka>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL: [http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=605:](http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=605)

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, мут-кортах, готувати тези наукових доповідей, тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне енергетичне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача у

вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття здобувач може отримати оцінку чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів, контрольних робіт, тестування тощо.

Протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу студентів – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34